

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Kuriteoohvrid](#) > [Ohvrite Õigused Riigiti](#) > 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

Kuidas ma pean kuriteost teatama?

Kui te olete langenud kuriteo ohvriks, võite sellest teatada ükskõik millises politseijaoskonnas või prokuratuuris.

Kuriteost võite teatada suuliselt või kirjalikult. Vajalik on teie allkiri. Kuriteoteate võib esitada ka kolmas isik. Ehkki see ei ole kohustuslik, on soovitatav märkida sellesse teatesse olulised isikuandmed, sealhulgas kontaktaadress, ja kuriteost teatava kolmanda isiku andmed.

Lisaks on soovitatav esitada kõik tõendid ja kogu teave, mis teil on kahtlusaluse kohta olemas, sest see aitab uurimist hõlbustada.

Politseil on teie esitatava teabe registreerimiseks ametlik vorm (üldjuhul arvutipõhine). Sellest hetkest alates on teie kuriteoteade osa toimikust.

Kuriteost saab teatada ükskõik millises politseijaoskonnas või otse prokuratuurile.

Kuriteoteate võib esitada saksa keeles või ühes asjaomase piirkonna ametlikus keeles.

Kui te ei oska piisavalt saksa keelt või mõnda muud ametlikku keelt, on teil õigus saada abi tõlgilt.

Teatavate kuritegude korral (nt vägivaldteod või seksuaalkuriteod) on teil õigus saada kuriteost teatamisel abi ohvriabiorganisatsioonilt.

Kuriteost teatamiseks ei ole ette nähtud kindlat tähtaega. Teatava seaduses ette nähtud ajavahemiku möödudes ei saa politsei, prokurör või kohus juhtumit siiski enam uurida. See ajavahemik (aegumistähtaeg) on olenevalt asjaomase kuriteo liigist erinev.

Õiguskaitseasutused on kohustatud alustama uurimist, kui neid on väidetavast kuriteost teavitatud (v.a kuriteod, mille korral algatatakse erasüüdistusmenetlus).

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Pärast kuriteost teatamist saate oma kuriteoteate kohta kirjaliku kinnituse. See sisaldab viitenumbrit. Kui te pöördate hiljem pädeva politseijaoskonna poole ja nimetate selle numbri, saate ühendust politseinikuga, kes teie juhtumiga tegeleb.

Kui te esitate kuriteoteate politseile või prokurörile kirjalikult, peate küsima viitenumbrit. Ohvriabiorganisatsioonid võivad teid seejuures abistada.

Kuriteoohvrina on teil õigus toimikuga tutvuda. Toimikuga tutvumise võimaldamisest võidakse keelduda või seda võimalust võidakse piirata üksnes juhul, kui toimikuga tutvumine võib seada ohtu uurimise või mõjutada teie ütlusi tunnistajana.

Prokuratuur teavitab teid protsessi olulistest etappidest. Näiteks antakse teile teada, kui ametiasutused otsustavad süüdistuse esitamisest loobuda, uurimise peatada või kui nad kaaluvad võtta tavapärase kriminaalmenetluse korraldamise asemel alternatiivseid meetmeid.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Asjaajamistes õiguskaitseasutustega võib teid toetada ja esindada advokaat, ohvriabiorganisatsiooni töötaja või mõni muu sobiv isik.

Kui teil on õigus saada õiguslikku tuge, toetavad advokaadid koostöös spetsialiseerunud ohvriabiorganisatsioonidega teid teile antud õiguste kasutamisel menetluse käigus tasuta. Ette on nähtud ka psühhosotsiaalne ja õiguslik abi

- isikutele, kes on puutunud tahtliku kuriteo tõttu kokku vägivallega või seisnud silmitsi tõsise ohuga, kelle seksuaalset puutumatus või enesemääramisõigust on rikutud või kelle sõltuvust teisest isikust on kuriteo toimepanekul ära kasutatud;
- juhul, kui olete võimaliku kuriteo tagajärjel surnud isiku lähisugulane või kuriteo tunnistajaks olnud sugulane;
- terroriaktide ohvritele;
- tüüpilise internetis toime pandud vaenukuriteo ohvritele. Need kuriteod hõlmavad ahistavat jälitamist, pidevat ahistamist telekommunikatsioonivahendite või IT-süsteemi abil (küberkiusamine) ja kuriteole kihutamist. Samuti hõlmavad need selliseid süütegusid nagu laimamine, juba põhjendamatuks tunnistatud kuriteos süüdistamine ja solvamine, kui on põhjust eeldada, et tegu pandi toime telekommunikatsioonivahendite või IT-süsteemi abil;
- alaealistele, kes on olnud vägivaldtegevuste tunnistajaks oma suhtlusringkonnas (vägivald perekonnas, laste vastu suunatud vägivald).

Abi peab olema vajalik ohvri õiguste kaitsmiseks ja selle tagab ohvriabiorganisatsioon. Igal juhul antakse psühhosotsiaalset abi alla 14aastastele võimaliku seksuaalse puutumatus rikkumise ohvritele.

Kui teil ei ole õigust kasutada ohvriabi teenuseid, võite taotleda kohtult tasuta õigusabi, kui olete astunud menetlusse tsiviilhagejana. Selline taotlus kiidetakse heaks, kui kohus peab õigusesindaja kasutamist vajalikuks (eelkõige selleks, et vältida hilisemat tsiviilnõuet) ja teie sissetulek ei ole piisav, et sellisele esindajale maksta (ilma et see kahjustaks teie elatustaset).

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Edasi-tagasisõidu kulud, mis tekivad seoses prokuratuuris, kohtus või ülekuulamise paigas käimisega, hüvitatakse, ja kaotatud aja eest makstakse hüvitist, kui olete kandnud selle tõttu rahalist kahju. Kui te olete tunnistaja ning peate jääma teatavasse kohta ööbima ning seal hommiku-, lõuna- või õhtusööki sööma, hüvitatakse teie viibimiskulud teatava summa ulatuses. Nõude selle makse saamiseks peate esitama 14 päeva jooksul.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui prokurör menetluse lõpetab, tuleb teid sellest teavitada. Teil on 14 päeva, et paluda prokuröri selgitada selle otsuse põhjuseid. Võite taotleda ka menetluse jätkamist, kui

- on rikutud seadust või seda ei ole õigesti kohaldatud;
- esineb märkimisväärseid kahtlusi menetluse lõpetamise otsuse aluseks olnud faktide õigsuses või
- menetluse jätkamiseks on võimalik esitada uusi fakte või tõendeid.

Taotlus tuleb esitada 14 päeva jooksul pärast seda, kui teid on teavitatud prokuröri otsusest menetlus lõpetada või kui olete kätte saanud teabe sellise lõpetamise põhjuste kohta. Kui te ei ole nimetatud aja jooksul sellist teavet saanud, pikendatakse taotluse esitamise tähtaega kolme kuuni alates otsuse tegemisest. Menetluse jätkamise taotlus tuleb saata prokuröri.

Kui prokurör leiab, et taotlus on põhjendatud, jätkab ta menetlust. Vastasel juhul peab prokurör koostama vastuse ja esitama selle koos toimikuga kohtule, kes teeb teie taotluse kohta otsuse. Kui kohus kiidab taotluse heaks, peab

prokurör menetlust jätkama. Vastupidisel juhul lükatakse taotlus tagasi.

Kui prokurör otsustab nõuda, et tavapärase kriminaalmenetluse korraldamise asemel võetaks alternatiivseid meetmeid, ei saa te tema otsust edasi kaevata.

Kui on esitatud süüdistus ja prokurör lõpetab juhtumi, on teil teatavatel asjaoludel õigus jääda kõrvalsüüdistajana (*Subsidiaranklägerin/Subsidiarankläger*) esitatud süüdistuse juurde. Selleks peate juba olema astunud menetlusse tsiviilhagejana. Teatades, et jääte süüdistusele kindlaks, saate endale kõrvalsüüdistaja staatuse.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Ohvrina on teil õigus kohtumenetluses osaleda. Teid kutsutakse kohtusse vaid siis, kui peate andma tunnistajana ütlusi. Ohver on kohustatud kohtusse ilmuma üksnes juhul, kui teda kutsutakse sinna tunnistajana.

Kui te kasutate ohvriabiteenuseid, teavitatakse neid teenuseid osutavat ohvriabiorganisatsiooni istungite kuupäevadest.

Kui te olete andnud ütlusi eeluurimise raames toimunud kaugülekuulamisel, teavitatakse teid istungi kuupäevast üksnes teie taotluse korral. Kui te olete tsiviilhageja, kõrvalsüüdistaja või erasüüdistaja, teatatakse teile nõuetekohaselt kohtuistungite kindlaksmääratud kuupäevad. Olenemata sellest, kas istung on avalik või mitte, on teil ohvrina õigus kohal olla ja võtta endale saatjaks usaldusisik – advokaat, ohvriabiorganisatsiooni liige või mõni muu isik. Teil on õigus esitada süüdistatavale, tunnistajatele ja ekspertidele küsimusi ning samuti õigus sellele, et teid teie hüvitishõude asjus ära kuulatakse.

Kui te olete tsiviilhageja, võite otsustada istungil mitte osaleda. Kui te olete aga erasüüdistaja ja istungile ei ilmu, eeldab kohus ümberlõkkamatult, et te ei ole enam süüdimõistmisest huvitatud, ja lõpetab juhtumi.

Kui te ei räägi saksa keelt (või mõnda muud ametlikku keelt), on teil istungi ajal õigus tasuta tõlketeenustele.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Te olete ohver, kui te vastate sellekohastele seaduses sätestatud nõuetele. Ohvri staatus on järgmistel isikutel:

- isikud, kes on puutunud tahtliku kuriteo tõttu kokku vägivaldaga või seisnud silmitsi tõsise ohuga, kelle seksuaalset puutumatus või enesemääramisõigust on rikutud või kelle sõltuvust teisest isikust on kuriteo toimepanekul ära kasutatud;
- võimaliku kuriteo tagajärjel surnud isiku abikaasa, registreeritud partner, elukaaslane, esimese astme sugulane, vend, õde või muu ülalpeetav või kuriteo tunnistajaks olnud muu sugulane ning
- kõik muud isikud, kes on kandnud kuriteo tagajärjel kahju või kelle kriminaalõigusega kaitstud huve on muul moel kahjustatud.

Te olete tunnistaja, kui olete teinud kriminaalmenetluse seisukohast olulisi tähelepanekuid. Selle määravad kindlaks politsei ja prokurör eeluurimise käigus. Kohtumenetluse raames teeb selle otsuse kohus.

See, kas te astute menetlusse tsiviilhagejana, on teie enda otsustada.

See, kas jätkata süüdistusest loobumise korral menetlust kõrvalsüüdistajana, on samuti teie otsustada.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Menetluse ajal peavad kõik ametiasutused austama teie kui ohvri inimväärikust ja teie privaatsuse kaitsega seotud huve. Asjakohaselt tuleb arvesse võtta teie õigusi, huve ja konkreetseid kaitsevajadusi. Kõiki ohvreid tuleb teavitada võimalikult vara nende õigustest ning võimalusest saada abi ja hüvitist.

Taotluse korral tuleb teile anda kinnitus teie kuriteoteate laekumise kohta.

Igal ohvril on õigus sellele, et teda esindatakse ja nõustatakse. Seda võib teha advokaat, ohvriabiorganisatsioon või mõni muu sobiv esindaja. Kui teil on õigus saada ohvriabiteenuseid, esindab teid menetluse käigus isik, kes

pakub teile õiguslikku tuge.

Kui te ei vasta õigusliku toe saamise tingimustele, kuid soovite, et teid kui tsiviilhagejat esindaks advokaat, võite teatavatel tingimustel taotleda tasuta õigusabi.

Tunnistajana olete vabastatud kohustusest anda ütlusi lähedase vastu. Sellest kohustusest ei ole te vabastatud juhul, kui olete täiskasvanu ja nõuate kriminaalmenetluse raames hüvitist tsiviilhagejana.

Teil on võimalik keelduda vastamast üksikutele küsimustele, kui

- vastamine oleks teile või teie pereliikmele alandav või tooks teile või teie pereliikmele kaasa otsese ja märkimisväärse rahalise kahju kandmise ohu;
- vastus puudutaks teie või mõne teise isiku kõige isiklikumat eluvaldkonda;
- küsimus seksuaalkuriteo üksikasjade kohta on teie jaoks vastuvõetamatu.

Teid võidakse siiski kohustada küsimustele vastama, kui teie ütlused on menetluse eseme seisukohast eriti tähtsad.

Kui küsitlemise juures viibib ka teisi isikuid, tuleb kanda hoolt selle eest, et teie isikuandmeid ei avalikustata. Te ei pea avalikustama oma kodust aadressi. Selle asemel võite anda mõne muu aadressi, millel ametiasutused saavad teiega ühendust võtta.

Teil on õigus tutvuda toimikuga, kui see on seotud teie huvidega. Samuti võite küsida toimiku koopiat, makstes selle eest ettenähtud lõivu. Kui teile on antud tasuta õigusabi või kui te taotlete ekspertide, avalik-õiguslike asutuste, talituste ja institutsioonide järelduste ja arvamuste koopiaid, antakse need teile tasuta.

Kui õigusrikkuja vahi alt või eelvangistusest vabastatakse, tuleb teid teavitada juhul, kui tahtliku kuriteoga on teie kallal tarvitatud vägivalda või kui te olete seisnud silmitsi tõsise ohuga, kui on rikutud teie seksuaalset puutumatus või enesemääramisõigust, kui sellise kuriteo toimepanemisel on kasutatud ära teie isiklikku sõltuvust või kui olete haavatav ohver. Kui te olete mõnda muud liiki kuriteo ohver, peate esitama taotluse, märkides sinna, et soovite enda teavitamist õigusrikkuja vabastamisest.

Teile tuleb teatada, kui prokurör menetluse lõpetab, seda jätkab või eeluurimise lõpetab. Kui tavapärase kriminaalmenetluse korraldamise asemel kaalutakse võtta alternatiivseid meetmeid, peate saama põhjalikku teavet oma õiguste kohta. Teatavatel tingimustel võite taotleda menetluse jätkamist, kui prokurör on selle lõpetanud.

Kui te ei oska piisavalt saksa keelt või olete kurt või tumm, on teil õigus saada abi tõlgilt/tõlkijalt. Samuti on teil õigus osaleda kaugülekuulamisel, uurimiseksperimendis ja kohtuistungil, mille käigus on teil õigus esitada küsimusi ja taotlusi.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Ohvrina on teil õigus teha tunnistajate ülekuulamisel, muud liiki küsitlemisel või kohtuistungil avaldusi. Näiteks võite teatada, et astute menetlusse tsiviilhagejana ja soovite saada hüvitist. Samuti võite esitada süüdistatavale, tunnistajatele ja ekspertidele küsimusi.

Tunnistusi võite anda, kui teid on kutsutud küsitlemisele või istungile.

Kui olete ka tunnistaja, on teil kohustus iga kord kohtusse ilmuda, kui teid sinna kutsutakse, ning esitada tõest ja täielikku teavet.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Kohtumenetluse ajal teavitatakse teid küsitlemise alguses teie õigustest.

See, kas te osalete kogu kohtumenetluses, on teie enda otsustada.

Kohtuotsus kuulutatakse välja istungi lõpus. Otsuse sisust saate teada, kui jääte istungi lõpuni või tutvute menetlustoimikuga.

Kui te olete astunud menetlusse tsiviilhagejana, on kohus kohustatud oma lahendis otsustama ka teie nõude üle. Kui kohus otsustab, et te saate hüvitist, käsitatakse seda otsust tsiviilõiguse alusel täidetava määrusena ja te võite esitada föderaalvalitsusele taotluse hüvitise ettemakse saamiseks. Selle tingimuseks on, et süüdi mõistetud isik ei suuda maksekohustust (vangla)karistuse kandmise tõttu kohe täita.

Kohus võib anda ka korralduse tagastada ohvrile tema vara, mis on süüdistatava valduses.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Teil on õigus toimikuga tutvuda. Toimikuga tutvumise võimaldamisest võidakse keelduda või seda võimalust võidakse piirata üksnes juhul, kui toimikuga tutvumine võib seada ohtu uurimise või mõjutada teie ütlusi tunnistajana.

■ Viimati uuendatud: 02/07/2025

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.